

СЕКЦІЯ
«ОСВІТА Й СУЧАСНЕ ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКЕ
ВИХОВАННЯ: ЗНАННЯ, ЦІННОСТІ ТА ФУНКЦІЇ»

ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТІ ТА КУЛЬТУРІ:
ДОСВІД ПОЛЬЩІ

Воронова Надія

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (м. Слов'янськ/Дніпро)
доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філософії, історії та
соціально-гуманітарних дисциплін

Агресія Російської Федерації в Україні відбулася у 2014 році, коли Російська армія анексувала Крим, частина території України, після незаконного референдуму, який не визнали більшість країн світу. Після цього відбулася ескалація конфлікту на сході України, де проросійські сепаратисти, яких підтримує Росія, оголосили незалежність частини Донецької та Луганської областей, що призвело до збройних сутичок та загострення ситуації у регіоні. Російська Федерація відкидала свою причетність до подій на сході України, але наявні докази вказують на те, що Росія надає підтримку збройним формуванням та постачає їм зброю та військову техніку. Війна триває до сьогоднішнього дня, хоча були спроби мирного врегулювання за посередництвом міжнародних організацій та зусиль з боку України та її партнерів.

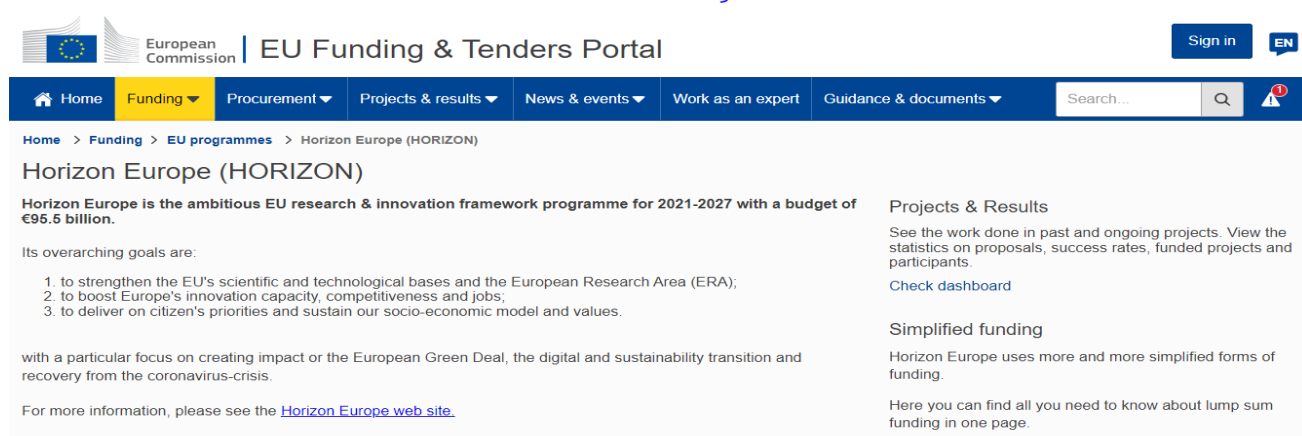
Благодійна діяльність в сучасних умовах грає важливу роль у розвитку освіти та культури. Благодійні внески допомагають забезпечити доступ до якісної освіти для дітей та молоді, зокрема, шляхом спонсорства навчальних закладів, надання стипендій, фінансування освітніх програм, розвитку інфраструктури навчальних закладів. Благодійники підтримують культурні ініціативи, такі як виставки, фестивалі, театральні постановки, музичні заходи, що сприяє збереженню та розвитку культурної спадщини, створює можливості для творчого розвитку молоді. Доброчинність забезпечує доступ до мистецтва, культурної освіти для всіх шарів суспільства, зокрема, за допомогою спонсорства безкоштовних мистецьких заходів, організації майстер-класів, лекцій, розвитку онлайн-ресурсів. Спонсорська діяльність сприяє розвитку новаторських проектів та ініціатив у сферах освіти, культури, що сприяє впровадженню нових технологій, методів навчання, виробництва. Благодійність підтримує проекти з розвитку культурного туризму, що сприяє привабленню туристів та розвитку місцевої економіки через популяризацію культурних та історичних пам'яток. Загалом, благодійна діяльність в сучасних умовах є одним з ключових інструментом для підтримки розвитку освіти, культури, забезпечуючи доступ до знань, мистецтва та культурних цінностей всіх верств суспільства.

Практика надання грантів українським науковцям у галузі освіти, мистецтва, історії та культури включає різноманітні програми та ініціативи, які спрямовані на

підтримку досліджень, проектів у цих областях. Українська держава надає гранти для наукових досліджень та розвитку освіти, культури та мистецтва через різні міністерства, агенції, фонди. Наприклад, Міністерство освіти і науки України регулярно оголошує конкурси на отримання грантів для наукових проектів у різних галузях. Україна бере участь у різних європейських програмах, таких як програми Європейського Союзу, що надають фінансову підтримку науковим дослідженням та проектам у сфері освіти, мистецтва, історії та культури. Наприклад, програма Horizon Europe може фінансувати дослідження та інноваційні проекти в цих галузях [1; 2].

Напрямки програми Horizon Europe містять низку розділів, кожний з яких спрямований на визначені Європейською Комісією галузі діяльності. Нова програма робить акцент на розвитку інновацій, тоді як промисловий напрям об'єднано із соціальними викликами в один блок. На порталі Європейської комісії можна відстежувати відкриті конкурси в рамках програми, здійснювати пошук партнерів та подавати концепції проектів на фінансування в рамках відкритих конкурсів [3].

Неприбуткові організації та фонди також можуть надавати гранти українським науковцям для здійснення досліджень та розвитку проектів у сфері освіти,

мистецтва, історії та культури. Наприклад, в Україні діє Фонд розвитку громадських ініціатив, який надає гранти для проектів у різних сферах, включаючи культуру та освіту [4]. Українські науковці також можуть залучати фінансування через міжнародні грантові програми, які спрямовані на підтримку досліджень та проектів у галузі освіти, мистецтва, історії та культури. Наприклад, програма Marie Skłodowska-Curie дозволяє науковцям отримати фінансування для проведення досліджень в країнах Європейського Союзу. Грантові програми надають можливість українським науковцям здійснювати дослідження та розвивати проекти в різних сферах освіти, мистецтва, історії та культури, сприяючи розвитку цих галузей в країні [4].

Рисунок 3. Президент Польської академії наук prof. Jerzy Duszyński та д.пед.н., проф. Воронова Н., ДДПУ, 02.06.2022р., Warsaw.

культурних проектів, виставок, фестивалів, майстер-класів та інших заходів, сприяє розвитку освіти та підвищенню кваліфікації українських фахівців у сфері культури, надає можливості для участі у стажуваннях, тренінгах, семінарах та інших освітніх заходах в Європі. Міжнародна програма «House of Europe. Stand with Ukraine. Підтримка від ЄС для українців: сфери культури та освіти» надає фінансову підтримку для реалізації культурних проектів та ініціатив в Україні, спрямованих на розвиток сучасного мистецтва, культурний обмін, збереження культурної спадщини, сприяє розвитку культурної дипломатії та співпраці між Україною та країнами Європейського Союзу, сприяє

Рисунок 4. Президент Національної академії наук України академік Анатолій Загородній та д.пед.н., проф. Воронова Н., ДДПУ, 02.06.22. Warsaw.

поглибленню міжкультурного розуміння та партнерства. Міжнародна програма «House of Europe. Stand with Ukraine. Підтримка від ЄС для українців: сфери культури та освіти» відіграє важливу роль у зміцненні співпраці між Україною та Європейським Союзом у сферах культури та освіти, сприяючи розвитку та поглибленню взаєморозуміння між народами.

Євроінтеграційні процеси в освіті та культурі є важливим аспектом розвитку країн, що прагнуть зблизитися з Європейським Союзом. Досвід Польщі в цій сфері може бути досить показовим та корисним для інших країн, в тому числі і для України. Польща активно працювала над гармонізацією своєї освітньої системи з вимогами Європейського простору вищої освіти (ЄПВО) та інших стандартів ЄС. Це включало в себе впровадження системи Європейських кредитів (ECTS), реформування програм навчання та підвищення міжнародної мобільності студентів та викладачів.

Польща активно залучається до проєктів та ініціатив, спрямованих на зміцнення культурного співробітництва з іншими країнами Європейського Союзу, як от обмін культурними програмами, організацію мистецьких виставок, фестивалів, сприяння мовному розмаїттю, підтримка міжкультурного діалогу. Польща зосередила увагу на підвищенні якості освіти та культурних послуг у відповідності з європейськими стандартами, що включає в себе розвиток новітніх методик навчання, збільшення доступності освіти та культури для всіх верств суспільства, створення сприятливого середовища для творчості та інновацій. Досить активна позиція Республіки Польща у європейських програмах та ініціативах, як от програма "Еразмус+", Культурна програма Європейського Союзу, Горизонт 2020 та інші. У перспективі досвід Польщі може стати важливим джерелом навчальних матеріалів, методичних підходів, стратегічних рішень для інших країн, що прагнуть покращити свої освітні й культурні системи в контексті євроінтеграції. Залучення до цього досвіду, використання його у власному розвитку може сприяти зближенню зі стандартами Європейського Союзу, підвищенню конкурентоспроможності національних систем освіти та культури.

ЛІТЕРАТУРА

1. Програма ЄС «Горизонт Європа» 2021-2027. URL: <https://business.dii.gov.ua/horizon-europe> (дата звернення: 28.03.2024).
2. Про програму URL: https://business.dii.gov.ua/uploads/3/17385-pro_programu_horizon_europe.pdf (дата звернення: 28.03.2024).
3. Horizon Europe is the ambitious EU research & innovation framework programme for 2021-2027. URL: <https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/programmes/horizon> (дата звернення: 28.03.2024).
4. ПОВФ «Фонд розвитку громади «Ініціатива». URL: <https://initiative.org.ua/>
5. Воронова, Н. (2023). Історико-культурні комунікації в освіті: wielkie podziękowania dla Polski. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, (18), 79-94. URL: <https://doi.org/10.31865/2414-9292.18.2022.272662> (дата звернення: 28.03.2024).